

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
Poslanecká sněmovna
2004
IV. volební období

670

Návrh

Poslance Martina Římana a dalších

na vydání

**zákona, kterým se mění zákon č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve
znění pozdějších předpisů**

ZÁKON
ze dne 2004,

**kterým se mění zákon č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění
pozdějších předpisů**

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Čl. I.

Zákon č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění zákona č. 47/2000 Sb., zákona č. 39/2001 Sb., zákona č. 78/2002 Sb. a zákona č. 192/2002 Sb., se mění takto:

1. V § 48 odstavec 6 zní:

„(6) Jednání vyšetřovací komise je zpravidla veřejné. Na návrh člena vyšetřovací komise se může vyšetřovací komise usnést, že jednání vyšetřovací komise nebo jeho část jsou neveřejné, zejména jsou-li předmětem jednání vyšetřovací komise utajované skutečnosti související s obranou nebo bezpečností státu nebo jiné závažné utajované skutečnosti.“

2. V § 48 se za odstavec 6 vkládá nový odstavec 7, který zní:

„(7) Jednání vyšetřovací komise nebo jeho části, které byly prohlášeny za neveřejné, se mohou kromě členů vyšetřovací komise zúčastnit jiné osoby, dala-li s jejich účastí vyšetřovací komise souhlas nebo stanovil-li tak zákon.“

Dosavadní odstavce 7 až 9 se označují jako odstavce 8 až 10.

3. V § 48 odst. 8 se za slova „Členové vyšetřovací komise a další osoby, které se zúčastní nebo jsou přítomny jednání vyšetřovací komise“ vkládají slova „nebo jeho části, které byly prohlášeny za neveřejné“.
4. V příloze č. 1 se v Čl. 5 odst. 2 nahrazují slova „Jednání komise je neveřejné a“ slovy „Jednání komise je veřejné. Usnese-li se komise, že její jednání nebo jeho část je neveřejné,“.
5. V příloze č. 1 se v Čl. 5 odst. 2 za slovo „přítomni“ vkládá slovo „neveřejného“.
6. V příloze č. 1 se v Čl. 6 odst. 1 nahrazují slova „Komise informuje“ slovy „V případě neveřejného jednání informuje komise“.
7. V příloze č. 1 Čl. 11 odst. 4 zní:
„(4) Zápis včetně jeho příloh je veřejně přístupný a mohou z něj být činěny výpisy a opisy. Byly-li jednání komise nebo jeho část prohlášeny za neveřejné, mají právo do zápisu včetně jeho příloh, popřípadě do jiného záznamu nahlížet a činit si z nich výpisy a opisy jen členové komise. V takovýchto případech může komise rozhodnout, že do zápisu včetně jeho příloh, popřípadě do jiného záznamu může nahlédnout a činit si z nich výpisy a opisy i jiná osoba.“
8. V příloze č. 1 se v Čl. 13 nahrazují slova „Svědci smí být“ slovy „V rámci neveřejného jednání nebo jeho části smí být svědci“.
9. V příloze č. 1 Čl. 22 odst. 1 zní:
„(1) Komise poskytne znalci potřebná vysvětlení ze spisu a vymezí jeho úkoly. Je-li toho v případech, kdy je jednání nebo jeho část neveřejné třeba, dovolí komise znalci nahlédnout do spisů nebo mu spisy zapůjčí. V případech, kdy je jednání nebo jeho část neveřejné může též komise znalci dovolit, aby byl přítomen při výslechu osoby, jejíž jednání je předmětem vyšetřování, jakož i svědků. Komise též může znalci dovolit, aby osobě, jejíž jednání je předmětem vyšetřování, jakož i svědkům kladl otázky vztahující se k předmětu znaleckého posudku.“

Čl. II.

Tento zákon nabývá účinnosti dnem jeho vyhlášení.

D ů v o d o v á z p r á v a

I. Obecná část

Cíl návrhu novely zákona

Podstatou návrhu je uplatnění principu veřejnosti jednání vyšetřovací komise s možností vyloučení veřejnosti ve zvlášť odůvodněných případech.

Zhodnocení platného právního stavu

Podle čl. 30 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky (dále jen Ústava), může Poslanecká sněmovna pro vyšetření věci veřejného zájmu zřídit vyšetřovací komisi. Návrh na zřízení vyšetřovací komise musí podat nejméně pětina všech poslanců, přičemž o zřízení vyšetřovací komise rozhoduje Poslanecká sněmovna podle čl. 39 odst. 1 a 2 Ústavy. Řízení před komisí upraví zákon. Tímto zákonem je zákon č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen jednací řád).

Podle jednacího řádu je jednání před komisí neveřejné. Členové vyšetřovací komise a další osoby, které se účastní nebo jsou přítomny jednání vyšetřovací komise, jsou povinny zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, o nichž se při jednání dozvědí. Zbavení této povinnosti mohou být jen usnesením Sněmovny. Na činnost a jednání vyšetřovací komise se užije přiměřeně ustanovení o činnosti a jednání výborů, pokud jednací řád vyšetřovací komise, který je přílohou jednacího řádu Sněmovny nestanoví jinak. Nepoužije se tedy subsidiárně zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

Poslanecká sněmovna prostřednictvím vyšetřovací komise vykonává další činnost vedle své základní funkce, jíž je činnost zákonodárná.

Předmět návrhu novely zákona

Návrh novely jednacího řádu je předložen v rámci dosažení větší transparentnosti jednání státních institucí. Jednání vyšetřovacích komisí Poslanecké sněmovny podléhá s ohledem na samotný obsah jednání nepřiměřeně přísnému režimu utajení. Přičemž ve vyspělých demokraciích jako jsou např. Spojené státy americké, Kanada, Velká Británie, Francie, ale i Německo a Rakousko, bývá standardem že jednání parlamentních vyšetřovacích komisí je až na stanovené výjimky veřejné.

Návrh novely jednacího řádu umožňuje, aby Česká republika stanula po boku výše uvedených vyspělých států a zpřístupnila v maximální možné míře jednání svých parlamentních vyšetřovacích komisí veřejnosti.

Návrh upravuje jednací řád Poslanecké sněmovny tak, aby jednání vyšetřovací komise bylo zpravidla veřejné. S ohledem na možnosti, kdy mohou být předmětem jednání komise některé

utajované skutečnosti, se může komise usnést na neveřejnosti jednání komise nebo jen části jednání komise. Přičemž se upravuje jednací řád vyšetřovací komise tak, aby na skutečnosti tvořící předmět státního tajemství, směli být svědci dotazováni pouze v rámci neveřejného jednání. Při realizaci této změny byl v duchu jednání vyšetřovacích komisí ve vyspělých demokratických státech, analogicky užit § 56 jednacího řádu, který upravuje jednání pléna Poslanecké sněmovny.

Soulad s ústavním pořádkem České republiky

Navrhovaný zákon je v souladu s Ústavou České republiky a jejími dalšími právními předpisy.

Soulad s mezinárodními závazky České republiky a právem Evropských společenství

Navrhovaný zákon není v rozporu s mezinárodními dohodami, jimiž je Česká republika vázána. Navrhovaný zákon je v souladu s právními předpisy Evropských společenství.

Ekonomický dopad

Navrhovaný zákon nevyvolá nároky na státní rozpočet nebo jiné veřejné rozpočty ani na nárůst pracovních sil. Navrhovaná úprava nebude mít sociální dopady ani dopady na životní prostředí.

II. Zvláštní část

K Čl. I.

K bodu 1:

Stanovuje se, že jednání vyšetřovací komise je zpravidla veřejné. S ohledem na možnosti, kdy mohou být předmětem jednání komise některé utajované skutečnosti. Komisi se umožňuje usnést se na neveřejnosti jednání komise nebo jen části jednání komise. Primárně však příslušné ustanovení operuje se skutečností, že jednání komise je veřejné, nestanovila-li komise jinak. Tento model byl přepracován ve smyslu jednání pléna PS PČR dle § 56 odst. 1 zákona.

K bodu 2:

V Případech, kdy se komise usnesla na neveřejnosti jednání, definuje se okruh subjektů, jež se může v takovýchto případech účastnit na jednání komise. Vedle členů komise se stanoví, že jiné osoby se mohou účastnit jednání komise nebo jeho části jen, dala-li komise s jejich účastí na jednání souhlas. Dále se v důsledku vložení nového odstavce provádí legislativně technická úprava přečíslování odstavců.

K bodu 3:

V důsledku změny neveřejného jednání komise na jednání veřejné se technickou úpravou stanovuje povinnost mlčenlivosti pro osoby, které se účastní nebo jsou přítomny jednání vyšetřovací komise, které bylo prohlášeno za neveřejné.

K bodu 4:

Mění se jednací řád vyšetřovací komise v souvislosti se změnou zákona, jež provádí přechod z neveřejného jednání komise na jednání primárně veřejné s možností vyloučení veřejnosti v odůvodněných případech.

K bodu 5:

Mění se jednací řád vyšetřovací komise v souvislosti se změnou zákona. Definuje se okruh osob účastnících se neveřejného jednání komise.

K bodu 6:

V jednacím řádu se stanovuje způsob informování veřejnosti o činnosti komise v případech, kdy je jednání komise neveřejné a veřejnost tedy nemá přístup na jednání komise ani k zápisu o schůzi komise.

K bodu 7:

V jednacím řádu se stanovuje, že zápis o schůzi komise včetně jeho příloh je veřejně přístupný a mohou z něj být činěny výpisy a opisy. Avšak v případech, kdy je jednání komise neveřejné, mohou do zápisu včetně jeho příloh nahlížet a činit si z nich výpisy a opisy pouze členové komise nebo osoby, které k tomuto dostaly od komise souhlas.

K bodu 8:

Stanovuje se pravidlo, kdy smí být svědci dotazováni na skutečnosti tvořící předmět státního tajemství. Na skutečnosti tvořící předmět státního tajemství, smí být svědci dotazováni pouze v rámci neveřejného jednání nebo jeho části.

K bodu 9:

V souvislosti se změnou zákona se v jednacím řádu upravují pravidla pro znalce, který byl přizván k objasnění skutečností.

K Čl. II.

Zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení.

V Praze 12.5.2004

Martin Říman v.r.

Platné znění příslušných znění zákona o jednacím řádu Poslanecké sněmovny s vyznačením navrhovaných změn

§ 47

Komise Sněmovny

(1) Sněmovna může ze svých poslanců a dalších osob, které nejsou poslanci, zřizovat stálé nebo dočasné komise a stanovit jim v rámci své působnosti úkoly. Předsedou komise je vždy poslanec, kterého volí Sněmovna. Poslanec, který je členem vlády, nemůže být členem komise.

(2) Pro činnost a jednání komisí se užije přiměřeně ustanovení o činnosti a jednání výborů.

Vyšetřovací komise

§ 48

(1) Na návrh nejméně jedné pětiny všech poslanců může Sněmovna zřídit pro vyšetření věci veřejného zájmu vyšetřovací komisi. Předsedu a členy vyšetřovací komise, kterými mohou být jen poslanci, volí Sněmovna. Poslanec, který je členem vlády, nemůže být členem vyšetřovací komise.

(2) Usnesení Sněmovny, kterým se zřizuje vyšetřovací komise, obsahuje přesné určení věci, která má být vyšetřena, a lhůtu, ve které vyšetřovací komise předloží svá zjištění s návrhem Sněmovně. O návrhu rozhodne Sněmovna usnesením.

(3) Jednací řád vyšetřovací komise je přílohou č. 1 tohoto zákona.

(4) K objasnění důležitých skutečností může vyšetřovací komise opatřovat potřebné podklady, vyžadovat nezbytná vysvětlení a vyslýchat svědky a podle povahy věci přibrat znalce a tlumočníka. Podrobnosti o povinnosti svědčit, vydat věc, o předvolání a předvedení, zákazu výslechu, práva odepřít výpověď, o nároku na svědečné, jakož i o přibrání znalce nebo tlumočníka a o jejich právech a povinnostech stanoví jednací řád vyšetřovací komise.

(5) Vyšetřovací komise může pro provedení jednotlivých úkonů uvedených v odstavci 4 a pro dokumentaci své činnosti přibrat potřebný počet odborných pracovníků, zejména vyšetřovatelů a administrativně technických pracovníků, kteří svou činnost vykonávají na základě pověření vyšetřovací komise a jsou vázáni jen jejími pokyny.

~~(6) Jednání vyšetřovací komise je neveřejné a mohou se jej zúčastnit jen její členové. Jiné osoby se mohou zúčastnit nebo být přítomny jednání vyšetřovací komise jen s jejím souhlasem, nebo stanoví-li tak zákon.~~

(6) Jednání vyšetřovací komise je zpravidla veřejné. Na návrh člena vyšetřovací komise se může vyšetřovací komise usnést, že jednání vyšetřovací komise nebo jeho část je neveřejné.

zejména jsou-li předmětem jednání vyšetřovací komise utajované otázky související s obranou nebo bezpečností státu nebo jiné závažné utajované skutečnosti.

(7) Jednání vyšetřovací komise nebo jeho části, které bylo prohlášeno za neveřejné, se mohou kromě členů vyšetřovací komise zúčastnit jiné osoby, dala-li s jejich účastí vyšetřovací komise souhlas nebo stanovil-li tak zákon.

~~(7)~~ (8) Členové vyšetřovací komise a další osoby, které se zúčastní nebo jsou přítomny jednání vyšetřovací komise nebo jeho části, které bylo prohlášeno za neveřejné, jsou povinni zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, o nichž se při jednání dozvědí; zbavení této povinnosti mohou být jen usnesením Sněmovny.

~~(8)~~ (9) Nasvědčují-li skutečnosti zjištěné vyšetřovací komisí, že byl spáchán trestný čin, může vyšetřovací komise oznámit takovou skutečnost orgánům činným v trestním řízení.

~~(9)~~ (10) Pro činnost a jednání vyšetřovací komise se užije přiměřeně ustanovení o činnosti a jednání výboru, pokud jednací řád vyšetřovací komise nestanoví jinak.

§ 49

Náhradu nutných nákladů spojených s účastí na jednání vyšetřovací komise a náhradu ušlého výdělku osobám přizvaným k jejímu jednání určí předseda vyšetřovací komise. Nárok na náhradu zaniká, neuplatní-li ho oprávněná osoba u komise do tří dnů po její účasti na jednání komise nebo poté, co jí bylo sděleno, že k jednání nedojde; na to musí být oprávněná osoba upozorněna.

Příloha č. 1 Jednací řád vyšetřovací komise

Čl. 1 Obecné ustanovení

(1) Vyšetřovací komise (dále jen "komise") se skládá z předsedy, místopředsedy, ověřovatelů a z dalších členů.

(2) Místopředsedu a dva ověřovatele komise volí a odvolává komise.

(3) Ke zvolení nebo odvolání místopředsedy a ověřovatelů komise je třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech členů komise.

(4) Členství v komisi je nezastupitelné.

(5) Úkoly organizační a administrativní povahy zabezpečuje pro komisi tajemník, který není členem komise; tajemníka komise ustanovuje do funkce a odvolává z ní předseda komise po projednání s vedoucím Kanceláře Poslanecké sněmovny.

Čl. 2

Předseda komise

- (1) Předseda komise zejména
- a) svolává, zahajuje, řídí a ukončuje schůze komise,
 - b) navrhuje pořad schůze komise,
 - c) organizuje činnost komise,
 - d) odpovídá za činnost komise Poslanecké sněmovně (dále jen "Sněmovna"),
 - e) zastupuje komisi navenek,
 - f) plní další úkoly, jimiž ho komise pověří.

(2) Předseda komise je povinen svolat schůzi komise, požádá-li o to předseda Sněmovny nebo alespoň dvě pětiny všech členů komise. V takovém případě svolá schůzi komise do 15 dnů od doručení žádosti. Žádost musí obsahovat návrh pořadu jednání komise.

Čl. 3

Místopředseda komise

Předsedu komise zastupuje místopředseda komise. Při zastupování má místopředseda komise práva a povinnosti předsedy komise s výjimkou věcí, které si předseda komise vyhradí.

Čl. 4

Tajemník komise

- Tajemník komise zejména
- a) organizačně zajišťuje činnost komise, zejména přípravu a průběh jejích schůzí,
 - b) odpovídá za zpracování a rozeslání zápisu ze schůze komise všem členům komise,
 - c) zajišťuje evidenci opatření a úkolů, které vyplynuly ze schůze komise, a podle pokynů předsedy komise informuje komisi o jejich plnění,
 - d) zajišťuje styk komise s Kanceláří Poslanecké sněmovny.

Čl. 5

Základní zásady jednání komise

(1) Jsou-li předseda i místopředseda komise nepřítomni, svolává, zahajuje, řídí a ukončuje schůze komise její člen, jehož tím komise nebo její předseda pověří.

(2) Jednání komise je veřejné. Usnese-li se komise, že její jednání nebo jeho část je neveřejné, ~~Jednání komise je neveřejné~~ a účastní se jej jen její členové. Jiné osoby, zejména ty, jejichž jednání komise vyšetřuje, svědci, znalci, tlumočníci, jakož i další odborní a administrativně techničtí zaměstnanci se účastní nebo jsou přítomni neveřejného jednání komise jen s jejím souhlasem, nebo stanoví-li tak zákon.

(3) Komise urychleně projedná věc, která má být vyšetřena, a svá zjištění předloží s návrhem Sněmovně.

(4) O svolání schůze komise musí být její členové vyrozuměni nejméně tři dny předem.

(5) Komise postupuje při vyšetřování tak, aby byl zjištěn skutečný stav věci, z něhož by mohla při rozhodování vycházet. Komise zjišťuje se stejnou pečlivostí všechny okolnosti vyšetřované věci a k jejímu objasnění provádí důkazy z vlastního i jiného podnětu.

(6) Členové komise hodnotí důkazy týkající se vyšetřované věci podle svého vnitřního přesvědčení, založeného na pečlivém zvážení všech okolností, a to jednotlivě i v jejich souhrnu.

(7) Výpověď osoby, jejíž jednání je předmětem vyšetřování, nezbavuje komisi povinnosti přezkoumat všechny okolnosti vyšetřované věci.

(8) Jednání před komisí je ústní.

(9) Komise při svém rozhodování přihlédne jen k důkazům, které byly před ní provedeny.

(10) Komise poučí svědka, znalce, popřípadě jinou osobu v každém období vyšetřování o jejich právech a povinnostech; komise umožní uvedeným osobám uplatnění jejich práv.

(11) Komise dbá, aby se osoby, které se účastní jejího jednání, zdržely všeho, co by mohlo narušit nebo znevážit průběh jednání.

(12) Komise spolupracuje zejména s ministerstvy, s jinými správními úřady, se státními zastupitelstvími a se zastupitelstvy územních samosprávných celků.

Čl. 6 Poskytování informací

(1) V případě neveřejného jednání informuje komise ~~Komise informuje~~ veřejnost o své činnosti zejména prostřednictvím sdělovacích prostředků. Přitom dbá, aby neohrožovala objasnění skutečností důležitých pro posouzení věci, která má být vyšetřena, a o osobách účastnících se vyšetřování neuvěřňovala údaje, které přímo nesouvisejí s vyšetřovanou věcí nebo které by jim mohly způsobit bezdůvodnou újmu.

(2) Z důvodů uvedených v odstavci 1 může komise odepřít poskytnutí informací.

(3) Ustanovením odstavce 1 není dotčena povinnost zachovávat státní, hospodářské a služební tajemství ani státem uložená nebo uznaná povinnost mlčenlivosti.

Čl. 7 Hlasování

(1) Komise rozhoduje o každém návrhu hlasováním. Způsob hlasování navrhne předsedající schůze. Hlasuje se veřejně nebo tajně. Veřejně se hlasuje zpravidla zdvižením ruky. Tajně se hlasuje hlasovacími lístky.

(2) Hlasování řídí předsedající schůze. Je povinen komisi upozornit, že bude přistoupeno k hlasování.

(3) Komise je schopna se usnášet, je-li přítomna alespoň jedna třetina všech jejích členů. K platnosti usnesení je třeba souhlasu nadpoloviční většiny přítomných členů komise.

(4) Předsedající vyhlásí výsledek hlasování tak, že sdělí počet přítomných členů komise, počet hlasů odevzdaných pro návrh a proti návrhu a ohlásí, zda byl návrh přijat.

(5) Každý člen komise může vznést při hlasování nebo bezprostředně po něm námitku proti způsobu nebo výsledku hlasování. O takové námitce rozhodne komise bez rozpravy.

(6) Vyhoví-li komise námitce proti výsledku hlasování, musí se hlasování opakovat.

(7) Komise přijímá o výsledcích svých jednání usnesení, které podepisuje předseda a ověřovatel komise.

Čl. 8

(1) Členové komise mohou podávat k pořadu jednání nebo k projednávaným věcem návrhy, z nichž musí být zřejmé, co je jejich obsahem a na čem se má komise usnést. Předsedající může požádat člena komise, aby svůj návrh zpřesnil nebo ho předložil písemně.

(2) Navrhovatel může vzít svůj návrh zpět do doby, než se přikročí k hlasování o něm. Poté ho může vzít zpět jen se souhlasem komise.

Čl. 9

(1) Komise může v průběhu schůze hlasováním bez rozpravy přesunout nebo přeložit body pořadu, sloučit body pořadu nebo některý bod pořadu vypustit; obdobně může přerušit projednávání bodu pořadu a další jednání o něm odročit.

(2) Schůze komise může být hlasováním bez rozpravy přerušena. Komise může současně určit, kdy bude schůze pokračovat.

Čl. 10

(1) Členové komise mají právo mluvit a předkládat návrhy ve svém mateřském jazyce.

(2) Nemluví-li člen komise česky, tlumočí se jeho projev do českého jazyka, požádá-li o to alespoň jeden člen komise. Písemné návrhy předložené v jiném než českém jazyce se přeloží do českého jazyka. O přiřazení tlumočnicka rozhodne komise.

(3) Nemluví-li jiný řečník česky, postupuje se obdobně podle odstavce 2.

(4) O ustanovení tlumočnicka, o způsobilosti k této funkci, o vyloučení z ní, o právu odeprít provedení tlumočnického úkonu, o slibu a o připomenutí povinností před provedením tlumočnického úkonu, jakož i o náhradě hotových výloh a odměně za tlumočnický úkon platí zvláštní předpisy.¹⁾

1) Zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících.

Čl. 11

Zápis o schůzi komise

(1) O schůzi komise se pořizuje zápis a těsnopisecký nebo zvukový záznam.

(2) V zápisu se uvede pořad schůze, kdo schůzi řídil, jaké návrhy byly podány, kteří řečníci vystoupili, a informace o výsledku hlasování. Součástí zápisu jsou úplné texty předložených písemných návrhů, sepsaných protokolů, přijatých usnesení a prohlášení, popřípadě jiných dokumentů, které byly předmětem jednání.

(3) Zápis po jeho ověření ověřovatelem schvaluje a podepisuje předseda komise nejpozději do sedmi dnů od skončení schůze. Ověřený zápis se odevzdává společně s přílohami nejpozději do dvou měsíců od skončení schůze k uložení.

~~(4) Do zápisu včetně jeho příloh, popřípadě do jiného záznamu mají právo nahlížet a činit si z nich výpisy a opisy jen členové komise. Komise může rozhodnout, že do zápisu včetně jeho příloh, popřípadě do jiného záznamu může nahlédnout a činit si z nich výpisy a opisy i jiná osoba.~~

(4) Zápis včetně jeho příloh je veřejně přístupný a mohou z něj být činěny výpisy a opisy. Bylo-li jednání komise nebo jeho část prohlášeno za neveřejné, mají právo do zápisu včetně jeho příloh, popřípadě do jiného záznamu nahlížet a činit si z nich výpisy a opisy jen členové komise. V takovýchto případech může komise rozhodnout, že do zápisu včetně jeho příloh, popřípadě do jiného záznamu může nahlédnout a činit si z nich výpisy a opisy i jiná osoba.

(5) O opravě a doplnění zápisu, popřípadě jiného záznamu a o námitkách proti těmto záznamům rozhoduje komise; její rozhodnutí je konečné.

(6) Předseda komise je oprávněn opravit v zápisu, popřípadě v jiném záznamu písařské chyby nebo jiné zřejmé nesprávnosti. Oprava se provede tak, aby původní zápis zůstal čitelný. Opravu podepíše předseda a ověřovatel komise.

SVĚDCI

Povinnost svědčit

Čl. 12

Každý je povinen na předvolání komise se dostavit ke komisi a vypovídat jako svědek o tom, co je mu známo o věci, která má být vyšetřena, nebo o okolnostech důležitých pro vyšetření této věci.

Čl. 13

V rámci neveřejného jednání nebo jeho části smí být svědci. Svědci smí být dotazováni i na skutečnosti tvořící předmět státního tajemství.2) Ustanovení zvláštního předpisu o povinnosti zachovávat mlčenlivost o skutečnostech tvořících státní tajemství a o zprošťování této mlčenlivosti3) se při výslechu svědka před vyšetřovací komisí neužije.

2) Zákon č. 102/1971 Sb., o ochraně státního tajemství, ve znění pozdějších předpisů.

3) § 13 písm. a) a § 16 zákona č. 102/1971 Sb.

Čl. 14 Zákaz výslechu

(1) Svědek nesmí být vyslýchán tehdy, jestliže by svou výpovědí porušil státem uloženou nebo uznanou povinnost mlčenlivosti, ledaže byl zproštěn této povinnosti příslušným orgánem nebo tím, v jehož zájmu tuto povinnost má.

(2) Zákaz výslechu podle odstavce 1 se nevztahuje na svědeckou výpověď týkající se trestného činu, stran něhož má svědek oznamovací povinnost podle trestního zákona.

Čl. 15 Právo odepřít výpověď

(1) Právo odepřít výpověď jako svědek ve věci osoby, jejíž jednání komise vyšetřuje, má příbuzný této osoby v pokolení přímém, její sourozenec, osvojitel, osvojenec, manžel a druh; jestliže je vyšetřovaných více a svědek je v uvedeném poměru jen k některému z nich, má právo odepřít výpověď stran jiných vyšetřovaných jen tehdy, nelze-li výpověď, která se jich týká, odloučit od výpovědi týkající se vyšetřovaného, k němuž je svědek v tomto poměru.

(2) Svědek je oprávněn odepřít vypovídat, jestliže by výpovědí způsobil nebezpečí trestního stíhání sobě, svému příbuznému v pokolení přímém, svému sourozcenci, osvojiteli, osvojení, manželu nebo druhu anebo jiným osobám v poměru rodinném nebo obdobném, jejichž újmu by právem pocíťoval jako újmu vlastní.

(3) Odepřít výpověď jako svědek nemůže však ten, kdo má stran trestného činu, jehož se svědecká výpověď týká, oznamovací povinnost podle trestního zákona.

VÝSLECH SVĚDKA

Čl. 16

(1) Před výslechem svědka je třeba vždy zjistit jeho totožnost, jeho poměr k osobě, jejíž jednání komise vyšetřuje, poučit jej o právu odepřít výpověď, a je-li toho třeba, též o zákazu výslechu nebo o možnosti postupu přiměřeně podle § 55 odst. 2 trestního řádu, jakož i o tom, že je povinen vypovědět úplnou pravdu a nic nezamlčet. Dále musí být poučen o významu svědecké výpovědi z hlediska obecného zájmu a o trestních následcích křivé výpovědi. Je-li jako svědek vyslýchána osoba mladší než patnáct let, je třeba ji poučit přiměřeně jejímu věku.

(2) Na počátku výslechu musí být svědek dotázán na poměr k projednávané věci a k osobám, které se účastní jednání, a podle potřeby též na jiné okolnosti významné pro zjištění jeho hodnověrnosti. Svědkovi musí být dána možnost, aby souvisle vypověděl vše, co sám o věci ví a odkud se dozvěděl okolnosti, které uvádí.

(3) Svědkovi mohou být kladeny otázky k doplnění výpovědi nebo k odstranění neúplnosti, nejasnosti a rozporů. Svědkovi nesmějí být kladeny otázky, v nichž by byly obsaženy okolnosti, které se mají zjistit teprve z jeho výpovědi.

(4) Je-li toho třeba ke zjištění pravosti rukopisu, může být svědkovi přikázáno, aby napsal potřebný počet slov.

Čl. 17

Rozhodnutí komise, která neshledala důvod k sepsání protokolu o výsledku přiměřeně způsobem uvedeným v § 55 odst. 2 trestního řádu, je konečné.

Čl. 18

(1) Je-li osoba mladší než patnáct let vyslýchána jako svědek o okolnostech, jejichž ožívování v paměti by vzhledem k věku mohlo nepříznivě ovlivňovat její duševní a mravní vývoj, je třeba výslech provádět zvláště šetrně a po obsahové stránce tak, aby výslech v dalším řízení zpravidla už nebylo třeba opakovat; k výslechu se přibere pedagog nebo jiná osoba mající zkušenosti s výchovou mládeže, která by se zřetelem na předmět výslechu a stupeň duševního vývoje vyslýchané osoby přispěla ke správnému vedení výslechu. Může-li to přispět ke správnému provedení výslechu, mohou být přibráni i rodiče.

(2) V dalším řízení má být taková osoba vyslechnuta znovu jen v nutných případech. Osoba, která byla k výslechu přibrána, se podle potřeby vyslechne ke správnosti a úplnosti zápisu, ke způsobu, jímž byl výslech prováděn, jakož i ke způsobu, jímž vyslýchaná osoba vypovídala.

Čl. 19 Svědectví

(1) Svědek má nárok na náhradu nutných nákladů a ušlého výdělku. Nárok zaniká, neuplatní-li ho u komise do tří dnů po jeho účasti na jednání komise nebo poté, co mu bylo sděleno, že k jednání nedojde; na to musí být svědek upozorněn.

(2) Náhradu nutných nákladů a ušlého výdělku určí předseda komise.

Čl. 20 Vydání věci

(1) Kdo má u sebe věc důležitou pro vyšetření věci, je povinen ji na vyzvání předložit komisi; je-li jí nutno pro účely vyšetřování zajistit, je povinen věc na vyzvání komisi vydat. Při vyzvání je třeba ho upozornit na to, že nevyhoví-li výzvě, může mu být věc odňata.

(2) Povinnost podle odstavce 1 se nevztahuje na listinu, jejíž obsah se týká okolnosti, o které platí zákaz výslechu (čl. 14), ledaže došlo ke zproštění povinnosti zachovat věc v tajnosti nebo ke zproštění povinnosti mlčenlivosti.

(3) Vyzvat k vydání věci je oprávněn předseda komise.

(4) Není-li věci, která byla vydána, třeba k dalšímu řízení, vrátí se tomu, kdo ji vydal. Při vrácení věci se užije obdobně ustanovení § 80 a 81 trestního řádu.

ZNALCI

Čl. 21
Přibrání znalce

(1) Je-li k objasnění skutečnosti důležité pro vyšetření věci třeba odborných znalostí, rozhodne komise o přibrání znalce. Místo přibrání znalce je možno se spokojit v jednoduchých případech s potvrzením nebo odborným vyjádřením, o jejichž správnosti nejsou pochybnosti.

(2) Znalec musí být v předvolání upozorněn na povinnost bez odkladu oznámit skutečnosti, pro které by byl vyloučen nebo které mu jinak brání být ve věci činný jako znalec. Znalec musí být též poučen o významu znaleckého posudku z hlediska obecného zájmu a o trestních následcích křivé výpovědi a vědomě nepravdivého znaleckého posudku.

Čl. 22
Příprava posudku

~~(1) Komise poskytne znalci potřebná vysvětlení ze spisu a vymezí jeho úkoly. Je-li toho k podání posudku třeba, dovolí komise znalci nahlédnout do spisů nebo mu spisy zapůjčí. Komise může též znalci dovolit, aby byl přítomen při výslechu osoby, jejíž jednání je předmětem vyšetřování, jakož i svědků, a aby jim kladl otázky vztahující se k předmětu znaleckého posudku.~~

(1) Komise poskytne znalci potřebná vysvětlení ze spisu a vymezí jeho úkoly. Je-li toho v případech, kdy je jednání nebo jeho část neveřejné třeba, dovolí komise znalci nahlédnout do spisů nebo mu spisy zapůjčí. V případech, kdy je jednání nebo jeho část neveřejné může též komise znalci dovolit, aby byl přítomen při výslechu osoby, jejíž jednání je předmětem vyšetřování, jakož i svědků. Komise též může znalci dovolit, aby osobě, jejíž jednání je předmětem vyšetřování, jakož i svědkům kladl otázky vztahující se k předmětu znaleckého posudku.

(2) Komise znalci zpravidla uloží, aby posudek vypracoval písemně.

Čl. 23
Výslech znalce

Vypracoval-li znalec posudek písemně, stačí, aby se při výslechu na něj odvolal a stvrdil jej. Nebyl-li posudek vypracován písemně, nadiktuje jej znalec při výslechu do protokolu.

Čl. 24
Vady posudku

Má-li komise pochybnost o správnosti posudku nebo je-li posudek nejasný nebo neúplný, požádá komise znalce o vysvětlení. Nevedlo-li vysvětlení k výsledku, přibere komise znalce jiného.

Čl. 25
Posudek ústavu

(1) Ve výjimečných, zvláště obtížných případech, vyžadujících zvláštního vědeckého posouzení, může komise rozhodnout o přibrání státního orgánu nebo státního ústavu k podání posudku nebo k přezkoumání posudku podaného znalcem.

(2) Státní orgán nebo státní ústav podá posudek písemně. V něm označí osobu, která posudek vypracovala a může být v případě potřeby slyšena jako znalec.

Čl. 26

O ustanovení znalce, o způsobilosti k této funkci a o vyloučení z ní, o právu odepřít provedení znaleckého úkonu, o slibu a o připomenutí povinností před provedením znaleckého úkonu, jakož i o náhradě hotových výloh a o odměně za znalecký úkon (znalečné) platí zvláštní předpisy.¹⁾

PŘEDVOLÁNÍ A PŘEDVEDENÍ

Čl. 27

(1) Jestliže se svědek, ač byl řádně předvolán, bez dostatečné omluvy nedostaví, může být předveden. Na to a na jiné následky nedostavení musí být svědek v předvolání upozorněn. O předvedení požádá komise příslušný policejní orgán.⁴⁾

(2) Nedostaví-li se příslušník ozbrojených sil nebo ozbrojeného sboru v činné službě, je nutno požádat jeho velitele, aby sdělil důvod, proč se předvolaný nedostavil, popřípadě aby ho dal předvést.

(3) Osoba ve výkonu trestu odnětí svobody nebo ve vazbě se předvolává prostřednictvím věznice, popř. vazební věznice, se žádostí o předvedení. Je-li předvolaná osoba ve vazbě v jiné věci, je třeba k žádosti připojit písemný souhlas s předvedením, který vydá příslušný státní zástupce, předseda senátu nebo samosoudce.

(4) Osoba v ústavní péči se předvolává prostřednictvím ústavu (zdravotnického zařízení), který také zajistí její předvedení. Vyžaduje-li to bezpečnost zaměstnanců ústavu (zdravotnického zařízení), učiní ústav (zdravotnické zařízení) sám opatření, aby byla při předvedení osoby v ústavní péči zajištěna bezpečnost jeho zaměstnanců.

DORUČOVÁNÍ

Čl. 28

(1) Nebyla-li písemnost doručena při jednání komise, doručí se zpravidla poštou.

(2) V případě potřeby, zejména při nařízeném předvedení, při neúspěšnosti pokusu doručit jiným způsobem do vlastních rukou adresáta zásilku, u níž je uloženo vyloučeno, nebo při nebezpečí, že průtahem v doručování bude jednání zmařeno, lze o doručení požádat i policejní orgán⁴⁾ nebo obecní úřad.

(3) Nebyl-li adresát zastižen, ačkoli se v místě doručení zdržuje, doručí se jiné dorostlé osobě bydlící v témže bytě nebo v témže domě anebo zaměstnané na témže pracovišti, je-li ochotna písemnost převzít a její odevzdání obstarat.

(4) Není-li takové osoby, zásilka se uloží a adresát se vhodným způsobem vyzoomí, kde si ji může vyzvednout. Písemnost se považuje za doručenou dnem, kdy byla uložena, i když se adresát o uložení nedověděl.

4) § 12 odst. 2 trestního řádu.

Čl. 29

(1) Do vlastních rukou se doručuje
a) předvolání na jednání komise,
b) jiná písemnost, jestliže to předseda komise z důležitých důvodů nařídí.

(2) Nebyl-li adresát zásilky zastížen, zásilka se uloží a adresát se vhodným způsobem vyzoomí, kde si ji může vyzvednout.

(3) Uložit doručovanou zásilku podle odstavce 2 nelze, doručuje-li se písemnost do vlastních rukou podle odstavce 1.

(4) Je-li uložení doručované zásilky vyloučeno, musí to odesílatel na zásilce nápadně vyznačit.

Čl. 30

(1) Odepře-li adresát písemnost přijmout, poznamená se to na doručence spolu s datem a důvodem odepření a písemnost se vrátí.

(2) Uzná-li komise, že přijetí bylo odepřeno bezdůvodně, považuje se písemnost za doručenou dnem, kdy přijetí bylo odepřeno; na tento následek musí být adresát doručovatelem upozorněn.

Čl. 31

(1) Písemnost určená tomu, na němž se vykonává trest odnětí svobody nebo který je ve vazbě, se doručuje prostřednictvím věznice, popř. vazební věznice, ve které je umístěn.

(2) Osobě v ústavní péči se doručuje písemnost prostřednictvím správy příslušného zařízení. Obdobně se postupuje u chovance domova mládeže a jiného kolektivního zařízení pro mládež.

(3) Písemnost určená osobám požívajícím výsad a imunit podle mezinárodního práva nebo osobám v jejich bytech se předloží Ministerstvu spravedlnosti, které zařídí její doručení.

(4) Písemnost určená příslušníku ozbrojených sil a ozbrojených sborů v činné službě, který není hromadně ubytován ve vojenských objektech nebo objektech ozbrojených sborů, se doručuje přímo. V ostatních případech se doručuje prostřednictvím jeho nadřízeného. Není-li znám útvar, ve kterém voják koná službu, doručuje se prostřednictvím posádkové správy; není-li známa, prostřednictvím okresní vojenské správy.

PROTOKOL

Čl. 32

(1) O důležitých úkonech učiněných v průběhu vyšetřování, zejména o výsledku svědka, znalce nebo jiné osoby se sepíše protokol, který musí zejména obsahovat

- a) označení komise,
- b) místo, čas a předmět úkonu,
- c) jméno a příjmení osob, které byly úkonu přítomny,
- d) stručné vyličení průběhu úkonu včetně jeho obsahu,
- e) námitky přítomných osob proti obsahu protokolu.

(2) Protokol o výpovědi osoby neznalé českého jazyka se sepíše v českém jazyce. Záleží-li na doslovném znění výpovědi, zapíše se do protokolu příslušná část výpovědi, pokud možno také v jazyce, v němž tato osoba vypovídá.

(3) V odůvodněných případech lze se souhlasem předsedy komise pořídit kromě protokolu i těsnopisecký záznam, který se spolu s přepisem připojí k protokolu. K zachycení průběhu jednání lze použít i jiného vhodného prostředku, zejména zvukového záznamu. Záznam takového prostředku se spolehlivě uschová a v zápisu o schůzi poznamená, kde je uložen.

(4) Protokol podepisuje ihned po provedení úkonu předsedající, popřípadě i ten, kdo úkon prováděl, a osoba, které se úkon týkal. Má-li protokol více stránek, musejí být podepsány všechny stránky. Jestliže osoba, které se úkon týkal, nebo jiná osoba odmítne protokol podepsat, uvede se to v protokolu s poznamenáním důvodu odmítnutí.

(5) Na odevzdání protokolu k uložení, nahlížení nezúčastněných osob do protokolu včetně pořizování výpisu a opisu a na opravu a doplnění protokolu se použije přiměřeně ustanovení čl. 11 odst. 3, 4 a 6.

(6) Protokol se diktuje zřetelně a hlasitě. Osobě, které se úkon týká, zejména jde-li o znalce, může předsedající dovolit, aby svou výpověď do protokolu nadiktovala. Tato okolnost se poznamená v protokolu.